

Főtiszteletű Akadémiai Közgyűlés!

Tanévről beszélünk, de ha igaz az, hogy valójában nem az iskolának tanulunk, hanem az életnek, akkor a tanév csak a tanulás folyamatának mérhető voltára figyelmeztet. Arra, hogy emberi lehetőségeinknek korlátai vannak, és nem minden lehetőség tart örökké. Az élet iskolájában ugyan földi életünk végéig tanulunk, de az iskolapadban nem. Mert annak van kezdete és vége. A két végpont közötti egyes szakaszokról pedig elmondhatjuk, hogy azok mindegyike nagy lehetőség, de ezeket el is lehet játszani, akár egy életre is.

A református tanévkezdés ugyanolyan, mint a többi, de elég baj, ha ez így van. Mert a mi tanévkezdésünket az minősíti, hogy református. Sajnos maga a fogalom – református – önmagában nem minősít minket automatikusan, ha az iskolában folyó munka nem tükrözi mindenestől azt az igényt, ami a fogalom lényege és tartalma, vagyis hogy formálódjunk, életünket a Bibliában kijelölt úthoz igazítsuk! Térjünk oda vissza, ha letértünk volna, vagy keressük, de ne csak mondjuk, hanem találjuk is meg és járjunk is azon az úton. Ilyen értelemben kell református módon minősített tanévről beszélnünk, hiszen a Bibliából tudhatjuk, hogy tanulásunk valójában a nagybetűs Élet folyamatába illeszkedik bele, és mi ezért a folyamatért vagyunk felelősek. Ebben a folyamatban az új tanév azt a felelősséget rója ránk, hogy tudatosítsuk a Biblia szerint minősített Életet, annak gazdagságát, szépségét. Ezzel kapcsolatban a legnagyobb lehetőségünk az új tanévben, hogy nemcsak az évszám újulhat meg, mely jelzi az új tanévet, hanem mi is. Ez azonban csak ott lehetséges, ahol az ember számára a múlt magvetésé válik, és az gyümölcsöket is terem. A gyümölcs pedig mindig konkrét, megfogható, látható. Vagyis aki a Biblia alapján tájékozódva jön a múltból,

Enghy Sándor

REKTORI TANÉVNYITÓ BESZÉD*

* Elhangzott a Sárospataki Református Teológiai Akadémia tanévnyitó közgyűlésén a sárospataki református templomban (Sárospatak, 2020. szeptember 6., 14 óra).

az tudja, hogy minden a gyümölcsstermésért történik, mely nem a mi kezünkben van ugyan, de mi magunk a nagy Magvető munkatársai vagyunk. Ennek tudata tesz minket igazán eszközzé az Ő kezében ott, ahol tudatosítjuk magunkban, hogy csak Tőle lehet türelmünk, Ő lelkesíthet bennünket, taníthat szeretni, megbocsátani, egyszóval megújulni. Hitben, lelkesedésben, mindenben. Ő láttathatja meg velünk a veszélyt is, ezért vagyunk arra érzékenyek ott is, ahol más semmit nem vesz észre. Vele látjuk emberi lehetőségeink korlátait, melyekről tudjuk: azok csak azért vannak, hogy eljussunk Hozzá, akinek lehetőségei ott kezdődnek, ahol a miéink véget érnek.

Ha mindezt értjük, azzal is tisztában kell lennünk, hogy a református felsőoktatásnak miért van minősített szerepe ebben a folyamatban. Egyszerűen azért, mert nálunk feljebb lévő oktatási fokozat már nincs egyházi keretben, ahol annyira fő tananyag lenne a Biblia. Persze ezzel viccelni is lehet, hogy mivel a Jóisten tudja ötösré az anyagot, a tanár négyesre, a diák ezért csak hármásra tudhatja. Ha ebben csak egy kis igazság is van, akkor sajnos a református felsőoktatás oktatói nagyját alatt vannak. Ha elsőrendű feladatunk a hitéleti képzés, lelkészképzés, amiért eredetileg létrejöttünk, akkor nem vezethetünk világtalant. Magyarul példamutatás nélkül hiteltelen az egész, amit csinálunk, de vonzóvá is csak az életünk teheti mindazt, amit művelünk. A református felsőoktatás ilyen értelemben tehát azt jelenti, hogy a Bibliát „nem középiskolás fokon” tanítjuk, és éppen ezért a József Attila-i¹ mértéket meghaladó a miénk, mert a mi szemeink előtt nem pusztán az egész nép, hanem egyenesen Isten népe lebeg. Ebből adódóan oktatóként küldetés a munkánk egésze, és számunkra nem kevesebb, mint hallgatóink *egész-sége* forog kockán, s valljuk, hogy rajtunk keresztül ők Őt hallgatják, Aki minket hozzájuk küldött, és nekünk nem illik eljátszani ezt a küldetést, egyik képzési formánkban sem. Ha az egri vár esetében intő példaként szolgáltak a pénzen fogadott zsoldosok, akik nem a várat mentek védeni, hanem mert csak zsoldot akartak kapni, és Dobónak² velük szemben kellett hangsúlyozni, hogy a falak ereje nem a kőben van, hanem a védők lelkében, akkor a mi esetünkben ez még inkább megszívlelendő, amikor oktatásunkban a Lélek munkáját hangsúlyozva nem test és vér ellen harcolunk, hanem olyan erővel és hatalmakkal szemben védjük hallgatóinkat, melyek csak Isten fegyverzetével győzhetők le, s ezekkel leszünk képesek ellenállni a gonoszoknak is.³ Ehhez a küzdelemhez nem pénz kell, hanem „égi Erő”, „Lelkesítő”. Ez a „szent tiszta Láng” a következő tanév nagy esélye arra nézve, hogy „Tüzet fogjon e fásult világ”⁴ ott is, ahol a múlt tapasztalatai nyomán meghalt a szívekben a változás reménye. A református felsőoktatást ez a gondolkodás különbözteti meg minden mástól, mert mind oktatói, mind hallgatói reménységét a

¹ JÓZSEF Attila: Születésnapomra, *magyar-irodalom.elte.hu*, URL: <http://magyar-irodalom.elte.hu/sulinet/igyjo/setup/portrek/jozsefa/szuli.htm> Utolsó letöltés: 2020. 11. 14.

² GÁRDONYI Géza: Egri csillagok, *mek.oszk.hu*, URL: <https://mek.oszk.hu/00600/00656/html/04.htm#4> Utolsó letöltés: 2020. 11. 14.

³ Ef 6,10-20

⁴ Szentlélek Isten, jöjj szívünkbe (Szöveg: HAMAR István, Dallam: ERIKSSON, B.), *csecsy.hu*, URL: https://csecsy.hu/konyvek/enekeskonyv/szentlelek_isten_jojj_szivunkbe_negyszolamu_es_akkordos Utolsó letöltés: 2020. 11. 14.

legfelsőbb Hatalom élte, s legfőbb tananyaguk határozza meg döntéseiket, életüket, kötelezően szívből jövően.

Minket itt Sárospatakon a református felsőoktatás keretében az minősít, mert hát mi vagyunk itt, hogy miként óvjuk „Minden féltve őrzött dolognál jobban” a szívünket, mert tudjuk, hogy „onnan indul ki az élet”,⁵ s ettől az őrizettől függ az élet végkimenetele is. Nem csak a miénk, oktatóké, de azoké is, akik ránk bízottak, nem másra. Berzsényi óta tudjuk, hogy ma a számok és fejkvóták világában nem a sokaság, hanem a Lélek garantálja a „csuda dolgokat”.⁶ A Lélek táplálhatja ma is azt a szabadságot, melyre hallgatóinknak és nekünk oktatóknak valóban nagy szükségünk van ahhoz, hogy a református felsőoktatásban együtt éljünk meg Isten szavának hallgatóiként, az Ő népeként csodákat. Erre ad lehetőséget nehézségei ellenére is az új tanév. Kezdeté után nem tudjuk, milyen lesz a folytatás fizikailag, mennyire lesz virtuális, de azt tudjuk, hogy az életet teremtő Lélek reális jelenléte elég lesz az Életre az új tanévben. Ezek után egyetlen kérdésnek marad most realitása új tanévet kezdő beszédem záró mondataként: „Jövel teremtő Szentlélek!”

Most pedig lássunk néhány adatot számszerűsítve!

Sikeres záróvizsgát tettek *teológia* szakon, lelkészi szakirányon 11-en. Teológus szakirányon 1 ilyen hallgatónk volt. Sikeres záróvizsgát tettek Beregszászon 5-en. *Katechéta – lelképásztori munkatárs* szakon 2 ilyen hallgatónk volt. Sikeres záróvizsgát tettek *református közösségszervező* szakon összesen 26-an: egyházi művelődésszervező specializációval 23-an, diakónia specializációval 3-an. Erasmus program keretében két hallgatónk, Móré Csaba és Móré-Taracközi Anna tanultak Prágában.

Két számadatot említek végül összehasonlítóképpen: a 2019/2020-as tanévben az összes akkreditált képzésben részt vett hallgatók létszáma 205 fő volt, a 2020/2021-es tanév őszén, most az új hallgatók létszáma 94, összesen vagyunk tehát most ősszel: 240-en, melyből teológia szak, lelkészi szakirány 14 fő, K-LM, nappali 1 fő, levelező 2, de beregszásziakat is várunk ide 7 főt, RK 32 fő, diakónia 23, pasztorálpszichológiai szakreferens szakirányú képzés 11 fő, teológia mester 2 fő, szoc. munka 2 fő.

Összlétszámaink tehát minden képzési formát beleértve részletesen: teológia szak, lelkészi szakirány 56 fő, K-LM 23+7=30 fő, RK 92 fő, diakónia 42 fő, szociális munka 12 fő, pasztorálpszichológia 11 fő, teológia mester 2 fő, református hit- és erkölcsstanoktató 1 fő.

E tanév kezdetén búcsúzzunk Pocsainé Dr. Eperjesi Eszter kollégánktól, akinek hűséges munkáját itt is megköszönjük, életére, családjára, további munkájára Isten gazdag áldását kérjük.

Dr. Koncz Gábor professzor úrtól még nem köszönünk el, hiszen januári 70 éves születésnapja ellenére még közöttünk marad, számítunk munkájára.

⁵ Péld 4,23

⁶ BERZSENYI Dániel: A magyarokhoz, *arcanum.hu*, URL: <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Verstar-verstar-otven-kolto-osszes-verse-2/berzsényi-daniel-622D/a-magyarokhoz-6441/> Utolsó letöltés: 2020. 11. 14.

Ezen a ponton szeretném megköszönni az előző szenátus tagjainak munkáját is. Az ő további konstruktív munkájukra is számítunk, minden tekintetben.

Az előző vezetés, rektor úr, rektorhelyettes asszony intézményünkért végzett hősi munkájáért is hálásak vagyunk, ezt a hálánkat az ő esetükben szeretnénk megpecsételni egy szimbolikus ajándékkal is.

Új feladatkörében köszöntjük Prókai Orsolyát a Tanulmányi Osztályon, valamint oktatói minőségében Csatlósne Komáromi Katalint a református közösségszervezés és dr. Ábrahám Katalint a diakónia és szociális munka területén. Új feladatkörében köszöntjük Bihari Sándort is, aki az ószövetségi tárgyak oktatásában vesz részt.

2011. szeptember 11-én, első rektori ciklusom első tanévnyitóján, vasárnap, 14.00 órakor 1531 után, Akadémiánk 2011/12-es tanévével a 481. évet nyitottam meg, most pedig a 490-et. Mindezt Éli szavaival teszem, nagy alázattal: „Ő az ÚR. Tegye azt, amit jónak lát.” Ha pedig jónak látjuk, próbáljuk mindazt megtenni, amit Ő jónak lát! Aki viszont rám hallgat, annak ennél is nagyobb reménységet kínálok. A Septuaginta ugyanis a *יְהוָה יַעֲשֶׂה* Qal imperf.-át fut. ind.-szal fordítja (*ποιήσει*), ami azt jelenti, hogy az Úrban felismerhetjük a történelem Urát, akiről nyugodtan feltételezhetjük, hogy Ő egészen biztos meg fogja tenni mindazt, amit jónak lát.⁷ Én ezen felül Pállal együtt abban is biztos vagyok, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál, és átéljük az események együttes hatásának eredményeként a szinergizmus (sunergei) csodáját, mindazt, ami jó.⁸ Innen pedig már csak egy lépés választja el a református felsőoktatást attól, hogy ne tartsa meg magának a jót, hanem igenis töltse be küldetését a közös szolgálatában.

⁷ *יְהוָה יַעֲשֶׂה*: (1Sám 3,18) – ELLIGER, Karl – RUDOLPH, Wilhelm (hrsg.): *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, Stuttgart, Deutsche Bibelgesellschaft, 1977.; κύριος αὐτός τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιον αὐτοῦ ποιήσει (1Sám 3,18) – RAHLFS, A. – HANHART, Robert (eds.): *Greek Septuagint*, Stuttgart, Deutsche Bibelgesellschaft, 2006.; „He is the Lord; he will do what is good before him.” (1Sám 3,18) – PIETERSMA, A. – WRIGHT, B. G. (eds.): *A New English Translation of the Septuagint*, New York – Oxford, Oxford University Press, 2007, 251.; „Es ist der Herr; er wird tun, was vor ihm gut ist.” (1Sám 3,18) – KRAUS, W. – KARRER, M. (hrsg.): *Septuaginta deutsch, Das griechische Alte Testament in deutscher Übersetzung*, Stuttgart, Deutsche Bibelgesellschaft, 2010, 305.

⁸ τοῖς ἀγαπῶσι τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, (Róm 8,28) – ALAND, B. et al (eds.): *Novum Testamentum Graece, Nestle-Aland 28th Revised Edition*, Stuttgart, Deutsche Bibelgesellschaft, 2012.